

EL CATALA HAURIA DE SER L'IDIOMA OFICIAL I EXCLUSIU PER A ADREÇAR-SE A LA GENERALITAT

Oferim als nostres lectors el text íntegre de la nostra esmena presentada dimecres en el ple del Congrés, esmena que fou rebutjada.

Nosaltres considerem de primera importància la defensa de l'esmena 106 que originalment presentà la minoria catalana al text de l'apartat 2n., article 3r., del projecte de la ponència.

Aquest text establia la cooficialitat de les llengües de les respectives comunitats autònomes. I l'esmena proposa afegir a l'esmentat text la part subratllada d'aquest redactat:

«Les altres llengües d'Espanya seran també oficials en els territoris autònoms d'acord amb llurs respectius estatuts. Tots els residents en els mencionats territoris tindran el deure de conèixer i el dret d'emprar aquelles llengües».

Jo voldria recordar als senyors diputats que teníem presentada una altra esmena, la 105. Nosaltres pretenem introduir el concepte d'oficialitat de les respectives llengües en els territoris autònoms per als òrgans que li són adients. Dit altrament, el català seria cooficial amb el castellà per a dirigir-se als òrgans de l'Estat actuant a Catalunya, i el català seria oficial en exclusiva per al seu ús davant els òrgans del govern autònoms.

En defensar aquesta esmena vaig recordar que fins i tot en un Estat centralista com l'anglès, quan un ciutadà del País de Galles s'adreça en gallès a l'Administració a Londres, rebia una resposta en el seu idioma. Perquè els anglesos, que són gent profundament liberal i profundament respectuosa de les opinions d'altri, encara que continuïn essent centralistes, consideren aquesta actitud com un mínim de respecte humà i de cortesia espiritual.

Si volguéssim, en el dret comparat trobaríem casos d'oficialitat fora del territori autònom, com passa amb el francès o l'alemany o l'italià davant els òrgans de l'Estat federal suís, o com passa amb el flamenc i amb el francès a Bèlgica. Però ja vaig dir llavors, i ho torno a dir ara, que en matèria lingüística els antecedents del dret comparat no són generalment vàlids perquè evidentment en aquesta matèria cada terra fa sa guerra. De tota manera vull dir que l'oficialitat del català davant els òrgans de govern catalans no seria tampoc una cosa que hagués de provocar l'admiració del món per la seva originalitat sense precedents.

Manca una educació liberal

Jo sostenia que el castellà, llengua universal parlada per tres-cents o quatre-cents milions de persones, i sobretot llengua emparada pel prestigi de ser la llengua del poder a Espanya, està en situació extraordinàriament afavorida davant del català. I, com que jo entenc que la igualtat d'oportunitats consisteix a millorar els dèficits i les condicions d'inferioritat en què se situa el català, vaig proposar que el català fos idioma oficial exclusiu per a dirigir-se al govern de la Generalitat. El fet és que jo vaig retirar aquesta esmena per tal de refugiar les meves pretensions en la 106, que ara tornem a defensar. Jo la vaig retirar, no perquè fos excessiva, tal com van dir alguns

periòdics, sinó perquè vaig considerar que el país no era encara madur per a acceptar un fet que implica una llarga educació liberal de comprensió cosmopolita per a les opinions d'altri, de respecte a les peculiaritats socials baldament ens puguin estranyar molt d'entrada. Originàriament, en l'esmena 105 volíem assegurar l'ensenyament del català per a tots els qui resideixen a Catalunya. I a més volíem assegurar que un cop après es continués emprant el català i se'l dotés precisament del prestigi de ser la llengua oficial davant el govern de Catalunya.

L'esmena 106, que és la que ara defenso, s'accontenta d'assegurar que tots els residents a Catalunya aprendran el català, confiant que llur bon sentit i el clima social siguin prou per a induir la població a continuar conreant l'idioma català que hagin après a l'escola. Es tracta, doncs, d'una versió moderada de les nostres aspiracions: l'ensenyament obligatori del català. Ja fa un parell de mesos vaig tenir avinentesa de defensar aquest punt de vista davant aquesta Cambra amb motiu d'una interpellació formulada per la minoria catalana. Fa un parell de setmanes vaig tenir ocasió de defensar una moció derivada de l'esmentada interpellació i vaig insistir sobre el mateix tema. Moció que fou defensada en la mateixa sessió en què els Socialistes de Catalunya defensaren una presa de consideració encaminada a obtenir els mateixos o semblants resultats. La cambra recordarà que en l'esmentada data, en presència del ministre d'Educació i per boca d'un representant autoritzat d'UCD que manifestà parlar en nom del ministre, el govern es va comprometre a promulgar un decret en el sentit i en l'esperit de la moció que aquí defenso. Nosaltres agraïm al govern aquesta actitud seva de comprensió que és l'única que pot justificar davant els nostres electors a Catalunya que renunciem a posicions testimonials i extremes que hom sap on comencen però no on acaben.

Defensa d'un dret humà

Tornant a la meua esmena d'avui, voldria recordar que res no té a veure amb qüestions de sobirania ni de política. La nostra esmena defensa un dret humà com és l'ús de la llengua materna. Defensa allò que és per damunt i més enllà de la política. Ja vaig dir que nosaltres seríem centralistes, que no ho som, no seríem nacionalistes, que sí que ho som, i continuariem buscant les màximes garanties per al nostre idioma. Però vam dir també que, a més, el dret de les persones al coneixement de la llengua materna és una cosa pedagògicament imprescindible. El nen es posa en contacte amb el món de la llengua de la seva mare, i si després ha d'aprendre al col·legi en un altre idioma es produeixen traumes innecessaris que en el pitjor dels casos avorten vocacions intel·lectuals i capacitats d'expressió i en el millor signifiquen retards importants en la capacitat d'aprendre de l'alumne.

Finalment, dèiem que el coneixement del català és necessari a Catalunya perquè ambdues comunitats puguin comprendre's i puguin integrar-se a base que cadascuna aprengui i estudiï en la seva llengua materna, però també a base que totes dues coneguin perfectament bé al final de l'etapa escolar els dos idiomes, castellà i català.

Des del punt de vista de l'ensenyament, això és el que demana unànimement Catalunya, prengui-se'n nota, tots els residents a Catalunya ho demanen, sense excepció, i això és el que el govern s'ha compromès fermament a subministrar a través del ministeri d'Educació en el conveni ferm acordat fa quinze dies davant aquesta Cambra.

Les persones de trànsit no són obligades

En aquesta situació no em queda més que fer dues observacions:

La primera de simple sentit comú, per a sortir al pas dels qui reduint a l'absurd les qüestions serioses, voldrien desacreditar les posicions raonables i moderades. Quan diem que tothom a Catalunya ha de conèixer l'idioma català a més del castellà, ens referim a les persones que han arribat a Catalunya amb ànim de permanència i no a les persones que hi són de pas per motius professionals o per motius accidentals, ja que al cap d'un quant temps, sis mesos o un any, se sap que van a prendre una altra destinació fora de Catalunya. No tindria sentit ni seria raonable, i els catalans procurem ser raonables, que obliguéssim aquestes persones o els seus fills a aprendre el català. Encara àdhuc ací s'hauran de fer algunes excepcions. Per exemple, els senyors jutges i els senyors notaris haurien de ser capaços d'entendre els testimonis i els testadors catalans, encara que pensessin en un prompte trasllat a la capital dels seus somnis. Però, en tot cas, això hauria de resoldre's a base de sentit comú i de comprensió.

En aquest mateix ordre d'idees és evident que nosaltres noensem obligar les persones que han vingut de fora de Catalunya a treballar i a quedar-s'hi a aprendre el català, si per la seva edat o per les seves circumstàncies personals això fos un sacrifici excessiu. Dic això per què s'han esgriint aquesta mena d'arguments dintre i fora d'aquesta Cambra. Del que es tracta és que en el futur el català serà conegut per tots els habitants de Catalunya, i per això remarcuem la qüestió de l'ensenyament. S'ha volgut desacreditar la idea portant-la a supòsits inhumans que cap català no ha pensat ni tampoc imaginat. És el mateix que quan es diu que tots els catalans són separatistes en el fons, tot i saber que no és veritat, però es diu a pesar d'això amb l'objecte de desacreditar els catalans assenyats que són autonomistes però no separatistes, perquè tampoc no es volen les autonomies.

Constitucionalitzar el respecte

Aclarit aquest punt, em queda l'última consideració que voldria fer-vos. Si el coneixement de la llengua materna és un dret humà de la màxima importància, reconegut pels organismes de les Nacions Unides. Si l'estudi en la llengua materna és un principi pedagògic indiscutible, reconegut per la Unesco. Si un coneixement a fons del català i el castellà és per a Catalunya factor de convivència i d'integració socials segons que tenim reconegut tots els catalans d'un o d'altre origen idiomàtic, em sembla que aquest principi que totes les teories abonen i que ningú no pot discutir raonadament ni dintre ni fora de Catalunya, em sembla que val la pena que consagrem el tema en l'apartat 2n. de l'article 3r. de la Constitució, afegint al seu redactat la frase de l'esmena número 106 que hem portat a aquest ple a través del corresponent vot particular.

Incloquem en el text constitucional, doncs, el respecte a les llengües d'Espanya dient que tots els residents en els territoris autònoms tenen el deure de conèixer i el dret d'usar les seves respectives llengües.

8 juliol 1978